

Sygn. akt IV CNP 189/07

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jan Górowski

w sprawie ze skargi wnioskodawcy

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia

Sądu Rejonowego w E.

z dnia 8 lutego 2007 r., sygn. akt [...],

w sprawie z wniosku M.Z.

przy uczestnictwie D.F.

o zasiedzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 grudnia 2007 r.,

odrzuca skargę.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 8 lutego 2007 r. Sąd Rejonowy w E. oddalił wniosek M.Z. o zasiedzenie wydzielonych przez biegłego geodetę działek nr 35/9 i 35/7 położonych w J. gmina K.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem tego orzeczenia pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe (art. 424¹ § 1 k.p.c.). Jest więc co do zasady niedopuszczalna, jeżeli w sprawie strona miała możliwość zaskarżyć orzeczenie apelacją, skargą kasacyjną, skargą o wznowienie postępowania lub mogła skorzystać z innego środka.

Od tego unormowania ustawodawca wprowadził wyjątek przewidziany w art. 424¹ § 2 k.p.c. Na podstawie tej regulacji, skarga przysługuje także od orzeczenia sądu pierwszej instancji kończącego postępowanie w sprawie, naruszającego podstawowe zasady porządku prawnego, konstytucyjne wolności lub prawa człowieka, chociaż strony nie skorzystały skutecznie z przysługujących im środków, pod warunkiem, że jego uchylenie lub zmiana w innym postępowaniu nie jest już dopuszczalna.

Niezgodność z prawem wynikająca z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności, albo praw człowieka to przesłanka ogólna, a więc wymaga doprecyzowania w praktyce orzeczniczej i piśmiennictwie. Występuje wtedy, gdy został naruszony przepis mający podstawowe znaczenie dla funkcjonowania demokratycznego państwa, bądź normujący ujęte w rozdziale drugim Konstytucji wolności oraz prawa człowieka

i obywatela. Ze względu jednak na wyjątkowość omawianego unormowania, wyartykułowanie tej przesłanki jest także elementem konstrukcyjnym skargi. Ustawodawca w przeciwieństwie do innych wymagań tego nadzwyczajnego i wysoce sformalizowanego środka zawartych w pozostałych punktach art. 424⁵ k.p.c., w przepisie art. 424⁵ pkt 5 *in fine* k.p.c. nałożył na skarżącego obowiązek nie tylko przedstawienia ale i wykazania, że występuje ten wyjątkowy wypadek uzasadniający jego wniesienie. Spełnienie zatem wymagania, określonego w art. 424⁵ pkt 5 *in fine* k.p.c. polega na zawarciu w skardze wyodrębnionej, poprawnej juredycznej argumentacji przedstawiającej jakie podstawowe zasady porządku prawnego, lub konstytucyjne wolności, albo prawa człowieka zaskarżone prawomocne orzeczenie narusza i wskazaniu na czym polegała obraza przepisów (przepisu) mających podstawowe znaczenie dla ich ochrony. Tego elementu konstrukcyjnego nie zawiera skarga.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie w sprawie wydanego począwszy od dnia 1 września 2004 r. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2005 r., I CNP 1/05, i uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2005 r., III CZP 1/05, OSNC 2006, nr 5, poz. 78, której nadano moc zasady prawnej). Oznacza to możliwość wniesienia skargi od prawomocnych wyroków, nakazów zapłaty, postanowień co do istoty sprawy wydanych w postępowaniu nieprocesowym oraz od postanowień tzw. formalnych kończących postępowanie w sprawie.

Skarga jest nie tylko środkiem nowym, ale - jak podkreślono w literaturze - wyjątkowym w skali europejskiej. Zasadą bowiem jest, że prawomocność, tworzy nowy stan prawny pomiędzy stronami, jak też sanuje wszelkie ewentualne naruszenia prawa, którymi orzeczenie ewentualnie jest dotknięte. Z tego względu wszystkie jej wymagania konstrukcyjne określone w art. 424⁵ § 1 k.p.c. należy interpretować ściśle.

Do nich należy uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie orzeczenia którego dotyczy (pkt 4). Uwzględnienie bowiem skargi i stwierdzenie, że prawomocne orzeczenie jest niezgodne z prawem, ma charakter

prejudykatu, gdyż stwarza możliwość dochodzenia od państwa odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez jego wydanie. Spełnienie tego wymagania polega na wskazaniu rodzaju i rozmiaru szkody. Wywód ten powinien także zawierać informację dotyczącą czasu jej powstania i określać związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem. Nie jest spełnieniem tego wymagania odwołanie się - jak uczynił to skarżący - do szkody, hipotetycznej, czy też mogącej powstać w przyszłości (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006 nr 1, poz. 16)28/05, z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141 i z dnia 27 października 2005 r., V CNP 28/05 niepublikowane).

W uzasadnieniu podstawy skargi skarżący w zasadzie przedstawił własną, odmienną od Sądu *meriti*, wersję stanu faktycznego sprawy. Tymczasem niedopuszczalna jest skarga oparta na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 424⁴ *in fine* k.p.c.).

Skarga nie zawiera też wniosku o stwierdzenie niezgodności zaskarżonego orzeczenia z prawem. Wprawdzie wniosek o uchylenie prawomocnego orzeczenia jest dopuszczalny na zasadzie całkowitego wyjątku (art. 424¹¹ § 3 k.p.c.) niemniej nie jest on aktualny w rozpoznawanej sprawie.

Z tych względów skarga podlegała odrzuceniu (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).